

Första läsningen: **4 Mos 11:25-29** (*Om ändå hela Herrens folk vore profeter*)

Josua hade ett ledande ämbete i Gudsfolket (4 Mos 27:12-23). Han ser nu hur Mose delegerar den andliga auktoriteten till *de sjuttio äldsta* (motsvarande vår kyrkas präster). Två av dem hade inte kommit till uppenbarelsetältet som de skulle utan hade stannat kvar hos folket inne i lägret. De fick ändå samma gåva, och det oroade Josua. Men Guds präster och diakoner ska just vara *hos* folket. De ska verka för att **alla** (inte bara de fromma och duktiga) ska bli ett *rike av präster* (2 Mos 19:6; jfr 1 Pet 2:9) stärkta av Andens pingstgåvor genom **dopets och konfirmationens sakrament**.

Andra läsningen: **Jak 5:1-6** (*Er rikedom förmultnar*)

Guld rostar väl inte (v.1)? Vilken chock att se det hända ändå! Och vilken fasa att inse att min rikedom blev till på grund av andras fattigdom (v. 4). Varor var billiga, därför att arbetare fick svältlöner i regimer som var bästa vänner med mitt land. Försökte man ändra på det, mördades man (jfr Ps 10; 37:12-14; Vish 2:10-20). *Jag brydde mig inte!* "Slaktdagen" i v. 5 tolkas bäst som *domens dag* (2 Pet 2:12; Jer 12:3; 25:34; 46:21). Med "den rättfärdige" i v. 6 menas alla värnlösa förkämpar för rättvisa, särskilt **Jesus**.

Evangelium: **Mark 9:38-43, 45, 47-48** (*Den som inte är mot oss, han är för oss. Om din hand förleder dig, så hugg av den*)

Även människor som inte lever i full gemenskap med katolska kyrkan eller har en ofullständig uppfattning om den kristna tron kan förvisso göra gott i Jesu namn (v.38-49). Ja, en sådan person kan tjäna Gud långt bättre än en fullkomligt rättrogen, lat och sur katolik. *Den som inte är emot oss, han är för oss* (v. 40; jfr Luk 9:50). Raka motsatsen sägs i Matt 12:30 och Luk 11:23, men där handlar det om sådana som sprider onda ord om Jesus. Anvisningarna i resten av läsningen måste självklart tolkas bildligt. Jesus **botade** lama, blinda och en man med en förtvinad hand och kan omöjligt vilja att kroppar skadas (som när man i vissa länder hugger av en hand som straff för stöld, eller när någon skadar magen genom överdriven fasta). Vi kristna ska vara *lemmar på Kristi kropp*, och kroppen får inte skadas! Apostlarna irriteras när andra utanför kretsen lyckas med imponerande gärningar bättre än de själva. Jesus däremot framhäver värdet av små och vardagliga gärningar, som när någon bara räcker apostlarna ett glas vatten (v. 41). Tjänaren är **en extra hand, en extra fot, ett extra öga** åt den som betjänas. Så ska du som kristen *helga* din hand, din fot och ditt öga. Men du behöver en *andlig yxa*: du räcker ju ut **handen** efter varor som du borde veta bara är billiga för att arbetare långt borta lever under slavliknande förhållanden. Du låter ditt **öga** frossa i filmer, spel eller böcker som förhärsligar våld och pornografi och förnedrar människan. Dina **fötter** går på vägar som du vet är fel. Det är inte handens, ögats eller fötternas fel – utan ditt **hjärtas**! Hugg till med yxan, innan hjärtat drar ner *hela dig* i helvetet!

MÅNDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Sak 8:1-8** (*Jag skall frälsa mitt folk ut ur både österland och västerland*)

Gudsnamnet ”Sebaot” betyder *skaror*. Himlen har skaror av stjärnor och en kung har skaror av soldater. Så omger Gud sig med änglar. *Härskarornas Herre* inleder alla de lösa profetord som sammanställts i detta kapitel. Gud lovar det lilla folket en stor framtid. Vad de inte av egen kraft kan skapa, det kan han: Ett tryggt samhälle där man varken dör ung eller barnlös (v. 4-5). Gud har visat i forna dagar att han kan hämta hem folket, ge dem landet och ingå förbund med dem (v. 7-8). Så blir det igen!

Evangelium: **Luk 9:46-50** (*Den som är minst av er alla, han är stor*)

Varför denna maktkonflikt mellan lärjungarna (se även Luk 22:24f)? Är de missnöjda med att Petrus fått en särställning (Matt 16:18 f) – liksom de lutherska furstarna på 1500-talet som sade upp sin trohet mot påven? Tycker de att Jesus är för svag som ledare (”han är som ett barn”; jfr v. 47-48)? Hur som helst: **Guds rike kommer** och det behövs nu en ministerlista, tycker lärjungarna. De observerar även att någon utanför deras ”elitgrupp” har del av Jesu makt över demonerna. ”Men är den där mannen *legitimerad*? Har han då kanske också rätt att leda kyrkan?” Jesusrörelsen var full av oklarheter, liksom kyrkan åren innan reformationen på 1500-talet. Vi förstår lärjungarnas frustration. Jesus skakar på huvudet och tänker bara på *lidanden* som ska komma (jfr Mark 10:39-40). En överraskande tolerant utsaga (v. 50; jfr Mark 9:39) avslutar Lukas långa version av Jesu verksamhet i Galileen (motsatsen sägs i Matt 12:30; Luk 11:23 om dem som *talat illa* om Jesus). Nu går vi mot Jerusalem. V. 50 låter som den romerska härföraren *Pompejus* slogan i romerska inbördeskriget få decennier tidigare (han intog Jerusalem år 63 f.Kr). Jesus kanske anspelar på honom: *Pompejus miste livet till sist. Samma väg går jag.*

Vi tar emot det goda från Gud, skall vi då inte också ta emot det onda (Job 2:10)?
--

TISDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Sak 8:20-23** (*Många folk skall komma och söka Herren Sebaot i Jerusalem*)

Sakarja såg en framtid som vida överträffade hans samtidas hopp. Israel ska växa ihop med alla folk, det ska strömma konvertiter till Jerusalem från alla håll, inte för att stödja folkets nationalistiska strävan utan av religiösa skäl. Därmed ska Gud ”hela” splittringen från *tornbygget i Babel* då folken skingrades (1 Mos 11:1-9). Alla ska förenas i Jerusalem! *Urkyrkans pingstunder* (Apg kap. 2) uppfyllde detta löfte.

Evangelium: **Luk 9:51-56** (*Jesus vände sina steg mot Jerusalem*)

Här börjar Jesu väg till Jerusalem och till lidandet. Jesus går med beslutsam min (det är ansiktet *hårt som flinta* i Jes 50:5-9 som vi ska tänka på) till den heliga Staden där hans himmelfärd väntar (v. 51; Luk 24:50 f och Apg 1:9). Den blir hans "exodus" (Luk 9:31), hans uttåg ur världen. Därefter sprids kyrkan till alla folk.

Samaria var inget ofarligt område att vandra igenom för en jude på väg mot Jerusalem. Samarierna godtog inte templet i Jerusalem, tvärtom hade de haft ett eget tempel på sitt berg *Gerisim*. Detta folk, som i dag är reducerat till ca 700 personer, accepterar bara Moseböckerna som helig skrift. Judarna ser dem som kättare, men observera att Jesus sände sina budbärare också till dem. De ville dock inte ta emot juden Jesus. Lärjungarnas vrede liknar profeten Elias vrede mot Baalsdyrkarna, de har fantasier om att *kalla ner eld från himlen* så som Elia gjorde (2 Kung 1:10 ff; Mal 3:1; 4:5; jfr Upp 11:5). Jesus stoppar dem (v. 55, ordagrant står det att han "hotade" dem; jfr Luk 9:42). Vissa Lukashandskrifter har ett tillägg i v. 55, där Jesus säger "Förstår ni inte vilken ande ni har (i er)? Människosonen har ju inte kommit för att förgöra människors liv utan för att rädda dem". Vi ska inte förgöra någon men vi får försvara oss. Jesus vill alltid få oss att gå på **förlåtelsens väg**, men lätt är det inte. Vi förstår apostlabrödernas frustration (v. 54). Jesus kallade dessa två "åskans söner" (Mark 3:17). Kanske från och med denna stund?

Herren Sebaot skall på detta berg hålla gästabud för alla folk (Jes 25:6).
--

ONSDAG 29 SEPTEMBER

DE HELIGA ÄRKEÄNGLARNA MIKAEL, GABRIEL OCH RAFAEL, fest

Idag är det ärkeänglarna MIKAEL, GABRIEL och RAFAELs festdag. Deras namn pekar alla mot den Skapare som de tjänar. Namnen betyder "Vem är som Gud?", "Guds kraft" och "Guds läkedom". Från Bibeln vet vi att det finns sju sådana särskilt mäktiga änglar framför Gud (Upp 8:6), men Bibeln ger oss bara namnen på dessa tre.

I denna festdags första läsning (Dan 7:9-10, 13-14) står vi inför den storslagna scenen då Guds himmelska "hov" – hans myriader av änglar – sammanträder för att en gång för alla rädda Gudsfolket från hedniska imperiers förtryck på jorden. *Människosonen* visar sig. Denne räddare har viss likhet med ärkeängeln Mikael (se Dan 12:1) men är ingen ängel: Daniel ser honom som **en människa** och vi kristna inser att han är **JESUS** - *mycket mäktigare än änglarna* (Hebr 1:4). Väljer man den alternativa läsningen ur Uppenbarelseboken (Upp 12:7-12a) möter vi däremot ärkeängeln Mikael som störtar satan ner från himlen (jfr Luk 10:18), där han sedan urtiden försökt anklaga människor inför Gud (jfr Jobs bok kap. 1). Johannes berättar att djävulen nu rasar vidare på jorden. Aposteln syftar på den förföljelse av kyrkan som han ser kring sig. Det är tröstande ord: "Var inte rädda för det ni just nu upplever i de romerska tortyrkamrarna! I den andliga

världen sker raka motsatsen! Kristus segrar!” *Kvinnan som hade fött sin son* (v. 13) kan knappast vara någon annan än **Jungfru Maria**, som Johannes ju tog hand om efter Jesu död (Joh 19:26-27). I visionen är Maria dock en symbol för *hela kyrkan som jagas av djävulen*. Ormen skulle enligt Guds ord i Paradiset konstant sträva efter att hugga Evas avkomma i hälen (1 Mos 3:15). Men Maria (kyrkan), den ”nya Eva”, får *örnens vingar*, dvs. Guds särskilda beskydd, liksom Israels barn under ökenvandringen (2 Mos 19:4; 5 Mos 32:11-12). Vår tro på *Marias upptagning till himlen*, harmonierar väl med denna bild. Skaror av änglar (”vingarna”) ledsagade henne alltid, även vid livets slut. Så ska de också ledsaga kyrkan, Kristi brud, till Paradiset. Vi själva ska få se detta om vi fasthåller den tro på Jesus som aposteln Nathanael, *en sann israelit, en som är utan svek*, bekänner i dagens evangelieläsning (Joh 1:47-51). Är vi än på flykt, fattiga och hemlösa, som en gång Gamla testamentets *Israel* (= patriarken Jakob), så omges vi ändå av änglar, och Herren själv står där och säger: *Jag skall vara med dig och skydda dig vart du än går* (1 Mos 28:15).

Mikael beskrivs hos profeten Daniel (Dan 10:13, 21; 12:1) som en änglafurste, en beskyddare och hjälpare för Guds folk Israel. På Nya testamentets tid sågs han som den förste bland änglarna. Han bekämpar Gudsfolkets fiender och är än idag kyrkans stora beskyddare mot alla onda andar som far omkring i världen för att driva våra själar i fördärvet. Mikaelns seger ska bli fullständig en gång, som vi hör om i första läsningen (se ovan). Judarna tänkte att det var han som skulle inleda uppståndelsen med en basunstöt (och så menar nog även Paulus i 1 Tess 4:16). Judasbrevet (v. 9) bevarar minnet om en strid mellan honom och djävulen om Moses lik. Mikael är den katolska kyrkans stora, osynliga försvarare. Han anropas även för att bistå döende och för att man själv ska uppnå en god död; likaså för själarna i skärselden, för kyrkogårdar och mot blixtar och oväder. Mikael skyddar dig mot djävulens angrepp. Kända heliga platser förknippade med Mikael är vallfärdsorten *Sant’Angelo* på Monte Gargano i södra Italien, där ärkeängeln ska ha visat sig år 495 e. Kr., och det berömda klostret *Mont Saint-Michel*, byggt på en klippö vid Atlantkusten på gränsen mellan Normandie och Bretagne.

Gabriel är ängeln som hade det utomordentliga uppdraget att bebåda Jesu födelse, men även förelöparens, Johannes Döparens, födelse (Luk 1:19, 26). Som förberedelse för dessa händelser hjälpte han profeten Daniel att förstå de gåtfulla profetiorna från Jeremias bok om Frälsarens ankomst (Dan 9:20f). Gabriels möte med jungfru Maria, där den unga kvinnan på mänsklighetens vägnar säger ja till Gud och Ordet blir kött, är den stora vändpunkten i frälsningshistorien. Inget ögonblick sedan skapelsen var mera avgörande! Under Gabriels särskilda skydd står alla som på något sätt *bär bud*, t.ex. brevbärare och de som arbetar med medierna. Barnlösa äkta makar ber till Gabriel – han som kom med bud till Maria om att hon skulle bli gravid.

Rafael spelar en viktig roll i *Tobits bok*. Vi lär där känna honom som läkedomens ängel och trogen ledsagare på en farlig resa. Så blev Rafael den som alla *resande*, inte minst utvandrare, anropar, likaså apotekare och människor med *ögonsjukdomar* (Tobit botas för en ögonsjukdom i Tob 11:7-14 med hjälp av ett läkemedel som Rafael hade kunskap om

och tog fram). Må han be för oss att även våra *hjärtans ögon* öppnas så att vi alltmer inser trons sanningar!

Varje ängel överträffar allt vi kan förstå, och så mycket mer då Guds ärkeänglar! Går det att förnimma dem? Det går i alla fall att vara *medveten* om dem. Lev djupt förankrad i Bibeln och kyrkans lära, och du har ständigt den underbara känslan att vara ledsagad av mäktiga och goda krafter! Gillar du höststormens sus i träden och medvind på vägen? Tänk då på Guds änglar: på samma sätt ruskar de om världen och röjer undan hindren framför dig på din väg mot Gud. Tänk på deras styrka, tacka dem för deras hjälp, och prisa Gud i allt!

Särskilda läsningar på denna dag: Dan 7:9-10, 13-14 - alternativt Upp 12:7-12a – samt Joh 1:47-51

TORSDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Neh 8:1-4a, 5-6, 7b-12** (*Esra öppnade boken och lovade Herren Gud*)

Ett litet, luttrat folk vill här förnya förbundet med Gud från Sinai. Man samlas bäst man kan, ”på torget framför Vattenporten” (v. 1). Folket ber om att få höra läsningar ur Moseböckerna. En predikstol ställs upp (v. 4). Leviter (den tidens diakoner) samlar grupper och förklarar buden. Guds lag ger glädje (i kontrast till 2 Kung 22:11; 2 Krön 34:19) - en fest där alla delar mat med varandra (v. 10 f). Ståthållaren Nehemja och den skrifflärde Esra har gjort det bra: nu vilar folkets existens helt på lagen.

Evangelium: **Luk 10:1-12** (*Den frid ni kommer med skall bli kvar hos honom*)

Vi ser (v. 1) att Jesus hade en genomtänkt, geografisk missionsplan. Han har i övrigt organiserat rörelsen med det gamla Israel som modell: tolv apostlar, liksom folket hade tolv stamfäder, och nu 72 lärjungar precis som Mose fick 70 ”äldste”, dvs. medhjälpare (4 Mos 11:16 f), plus två som tillkom (4 Mos 11:26). Lukas vill nog också få oss att tänka på de 70 folk som fanns i världen enligt folklistan i 1 Mos kap. 10 (i den hebreiska Bibeln var de 72!): Jesus gav oss så på förhand en bild av *missionen till alla folk, som kyrkan skulle förverkliga* (Jes 42:6; 49:6). I vissa gamla Lukashandskrifter är lärjungarnas antal 70 – vad som är rätt vet vi inte. V. 3: att skickas som *lamm* bland *vargar* är en skrämmande tanke. Men *den gode herden* skyddar och leder kyrkan (Joh 10:1-16), och den messianska tiden är nära då vargen ska *bo med lammet* (Jes 11:6; jfr 65:25). Äkta missionärer är själva **lamm** som *följer Lammet vart det än går* (Upp 14:4). Ta bort lammets ödmjukhet, och du får missionärer som blir koloniserare, rena vargar! Deras arbete håller inte, vilket kyrkohistorien bevisar med råge. Förbudet mot att hälsa på någon på vägen (v.4; jfr 2 Kung 4:29) är ett *profetiskt tecken*: ur vägen, vårt budskap brådskar! V. 12: sodomiternas synd var vidrig och fick ett vidrigt straff (1 Mos kap. 18-19), men de

kände inte till Jesu godhet som människorna på Jesu tid. Dessa hånade honom, men ingen ragnarök drabbade dem. Därför väntar dem en långt hårdare dom i evigheten.

Han ger mig ny kraft och leder mig på rätta vägar, sitt namn till ära (Ps 23:3).

FREDAGEN I 26 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Bar 1:15-22** (*Vi har syndat mot Herren och varit olydiga mot honom*)

Baruk var profeten Jeremias trogne sekreterare (Jer 32:13; 36:4). När kung Jojakim rev sönder och brände Jeremias bokrulle (Jer 36:21-32) fick Baruk skriva om alltihop. Efter Jerusalems fall år 587/586 f. Kr. mördades den av babylonierna insatte ståthållaren i Juda (Jer 41:16-18). Läget blev farligt. En grupp judar tog då Baruk och Jeremia, förmodligen under tvång, med sig till Egypten (Jer 43:5-7). Vad som hände sedan där vet vi inte. Baruk måste ha rest vidare till de deporterade judarna i Babylon. Enligt Bar 1:1-10 skrev han där den här boken och drog sedan (år 581 f.Kr.) till Jerusalem. Dagens läsning är en massiv syndabekännelse, värdigt ett folk som litar på Guds nåd. Den förtjänar att läsas långsamt i dag fredag, *vår* dag för bot.

Evangelium: **Luk 10:13-16** (*Den som avvisar mig, han avvisar honom som har sänt mig*)

Gamla testamentets profeter talade hårt mot de högmodiga utländska storstäderna Tyros och Sidon (Jes 23:8-12; Hes 28:1-23), men Jesus försäkrar att hade dessa två städer fått samma gåvor som han gett åt de galileiska städerna, så hade hedningarna där lagt aska på sina huvuden som tecken på bot (så som vi gör på askonsdagen). Kafarnaum ska inte tro att bara för att Jesus verkat länge där så ska det gå dem bättre vid domen (v. 15). Nej, de drabbas av *Babylons öde* (jfr Jes 14:12-15). Jesus talar här till människor som har fått mycket och som han därför väntar sig mycket av men som inte vill lyssna till honom. Dock, även om det låter fördömande, så syftar orden till omvändelse! Men den måste i så fall komma NU. Så är det: det finns avgörande ögonblick då människor möter det kristna budskapet i klar form och måste säga ja eller nej i sina hjärtan. Den utmanande inbjudan fortsätter genom de lärjungar Jesus sänder ut (se läsningen i går). *Kyrkans ämbetsbärare* är i dag de tydligaste exemplen på *utsända lärjungar*. När jag föraktar eller förkastar de gåvor från Gud som de ger mig (förkunnelse och sakrament), då drar jag domen över mig.

Förslag till fredagsoffer: Tänk på synder som Gud har förlåtit dig och tacka honom.

LÖRDAGEN 2 OKTOBER:

DE HELIGA SKYDDSSÄNGLARNA

Vi möter dem ofta i Bibeln – SKYDDSAÄNGLARNA – som räddar och vägleder människor. Var och en av oss har en sådan god ledsagare, närmare än vår egen skugga (Matt 18:10, Hebr 1:14). De beskärmar oss med sin tysta omsorg, ber ständigt för oss, beskyddar oss och lockar oss att slå in på vägen mot himlen. En dag ska du möta din särskilda ängel, ansikte mot ansikte. Då kommer du att fyllas av tacksamhet, när du inser vad den har bevarat dig ifrån och hur den har fört dig.

*Du, Guds ängel
som alltid står inför Gud,
upphör inte med din bön för mig, din medtjänare.
Du som blivit satt att vaka över mitt liv,
hjälp mig fram till Guds rike, där jag med dig får sjunga
inför den Allrahögste:
Helig, helig, helig är Herren Gud Sebaot.
Himlarna och jorden är fulla av din härlighet.*

(Cecilia sid. 16).

Kyrkans bön på denna dag:

Fader i himlen, du som sänder dina heliga änglar att skydda oss på vår väg, låt oss alltid erfara deras hjälp på jorden och sedan tjäna dig med dem för evigt.

Särskilda läsningar denna dag: 2 Mos 23:20-23a samt Matt 18:1-5, 10